

### Masarykova univerzita

#### Fakulta

#### Obor řízení

#### Uchazeč

#### Pracoviště uchazeče

#### Habilitační práce

Filozofická fakulta

Česká literatura

Mgr. Zuzana Urválková, Ph.D.

Filozofická fakulta, Masarykova univerzita

Tajemství úspěchu. Německojazyčná knižnice Album nakladatele Ignáce Leopolda Kobra v širších literárních souvislostech

### Složení komise

#### Předseda

prof. PhDr. Michaela Soleiman pour Hashemi, CSc.

*Filozofická fakulta, Masarykova univerzita*

#### Členové

prof. PhDr. Dagmar Mocná, CSc.

*Univerzita Karlova*

Prof. Róbert Kiss Szemán

*Univerzita Lóránda Eötvöse v Budapešti*

prof. PhDr. Dalibor Tureček, DSc.

*Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích*

doc. PhDr. Magdaléna Pokorná, CSc.

*Univerzita Karlova*

### Hodnocení vědecké / umělecké kvalifikace uchazeče

Dr. Zuzana Urválková, nar. 1. 2. 1972 ve Zlíně, náleží k střední generaci tuzemských badatelů v oblasti literárněvědné bohemistiky a germanobohemistiky. Od roku 2001 působí na Ústavu české literatury FF MU v pozici odborné asistentky a dlouhodobě je oporou tamního pracoviště, kde od června 2022 zastává funkci vedoucí ústavu. Již jako doktorandka se zabývala česko-německými literárními vztahy v literatuře 19. století. V této specializaci se soustředěně vzdělávala pod vedením svého školitele, prof. Dalibora Turečka, a během série zahraničních pobytů na univerzitě v německém Řezně také ve spolupráci s prof. Walterem Koschmalem. Úspěšně obhájená doktorská práce o populárních historických románech českého Němce Karla Herloßsohna-Herloše (1802–1849) vyšla tiskem v pražském nakladatelství ARSCI pod názvem Dvojlomná zrcadlení. Dílo Karla Herloße-Herloßsohna v českém literárním kontextu (2009) a dodnes je respektovanou odbornou germanobohemistickou monografií, jak dokládají četné tuzemské a též zahraniční citační ohlasy. Díky komparativní literárněvědné profilaci se habilitantka podílela na několika výzkumných tuzemských a zahraničních projektech řešených prof. Daliborem Turečkem z Jihočeské univerzity: v roli spoluřešitelky se zapojila do mezinárodního projektu GA ČR Nadnárodní dimenze české literatury 19. století (2003–2005), z něhož vznikl sborník Mezi texty a metodami. Národní a univerzální v literatuře 19. století (2006), jenž byl významným příspěvkem do literárněvědné diskuse o způsobu a povaze psaní dějin české literatury 19. století. Z této institucionálně ukotvené spolupráce vzešly další příležitosti k odbornému růstu, a to v rámci mezinárodního projektu Jihočeské univerzity Diskurzivita literatury 19. století v česko-slovenském kontextu (GA ČR, 2012–2016); v jeho rámci vznikly další habilitační odborné studie a též monotematické číslo brněnského literárněvědného časopisu Bohemica litteraria (2014) k tématu literárního protorealismu a realismu, edičně připravené habilitantkou.

Vědecký profil habilitantky se od dob doktorského studia postupně rozšířil i do dalších oblastí bádání o literatuře 19. století (viz seznam publikovaných studií v časopisech, sbornících a kolektivních monografiích). Zřetel k česko-německému literárnímu provozu v nakladatelství Ignáce Leopolda Kobra a obecně k významu recepce jinojazyčného populárního čtiva konvenční ražby v českých zemích a v středoevropském kulturním prostoru vůbec tvořil základ úspěšně ukončeného standardního výzkumného projektu GA ČR Z. Urválkové Německojazyčná knižnice Album nakladatele Ignáce Leopolda Kobra v českém literárním kontextu (2018–2020), jehož klíčovým výstupem je odborná monografie Tajemství úspěchu. Německojazyčná knižnice Album nakladatele Ignáce Leopolda Kobra v širších literárních souvislostech (Brno, Host 2022), předkládané v tomto řízení jako habilitační spis. Projekt byl v roce ukončení projektu hodnocen odborným panelem GA ČR jako vynikající.

K tématu česko-německých literárních vztahů v českých zemích uveřejnila habilitantka v posledních letech několik kratších i delších studií s cílem upozornit nejen na Kobrovo ambiciózní a celoevropsky mimořádně úspěšné nakladatelské působení, nýbrž rovněž na mnohovrstevnatou, vnitřně rozrůzněnou síť transkulturních a žánrově rozmanitých intertextových vazeb, jejichž přirozenou součástí byla v literatuře 19. století vícejazyčnost.

Souhrnně lze říci, že vědecká činnost habilitantky je kvalitní a v oboru respektovaná. Nezřídka se jedná o průkopnické počiny, o jejichž významu pro literárněvědnou bohemistiku, germanobohemistiku a komparatistiku svědčí množství tuzemských i zahraničních citací (viz Annex No. 6 a 7) a též účast jako členka týmu ve vědeckovýzkumných projektech řešených jinými institucemi – aktuálně se jedná o projekt Centra pro výzkum novější české literatury a literární teorie JČU k Výzkumu českého naturalismu (2022–2026) a projekt GA ČR (2023–2025) Literární kritika v českých zemích v době formování národních kánonů (1806–1858), řešený UČL AV ČR v Praze.

Kromě výše uvedeného získala Z. Urválková také interní grantové projekty FF MU: grant děkana FF MU (2015), podporu internacionalizace výzkumné činnosti (2016) a vědeckého růstu odborných asistentů (2016).

Své odborné směřování doplňovala habilitantka soustavnou tuzemskou a zahraniční přednáškovou činností, organizací odborných a také studentských literárněvědných konferencí, prezentacemi svého výzkumu na významných tuzemských a zahraničních fórech, včetně zahraničních výzkumných pobytů (2019 získala stipendium AKTION pro měsíční badatelský pobyt ve Vídni). Za FF MU byla v loňském roce

členkou konsorcia VI. Kongresu světové literárněvědné bohemistiky, pořádaného Ústavem pro českou literaturu AV ČR v Praze na přelomu června a července 2022.

S Ústavem pro českou literaturu AV ČR v Praze je uchazečka propojena také členstvím v Radě ÚČL AV ČR, jež je výkonným a poradním orgánem akademie, a také jako členka redakční rady odborného časopisu Česká literatura.

**Závěr:** Vědecká / umělecká kvalifikace uchazeče **odpovídá** požadavkům standardně kladeným na uchazeče v rámci habilitačních řízení v oboru Česká literatura.

#### **Hodnocení pedagogické způsobilosti uchazeče**

Z profilu vyučovaných předmětů uchazečky plyne, že na své domovské univerzitě pokrývá velkou část literárně teoretického a literárněhistorického výseku bakalářského a magisterské kurikula v povinných, povinně volitelných a volitelných předmětech bohemistiky zaměřených vzdělávacích programů, akreditovaných na FF MU (bakalářský, navazující magisterský filologický se specializací, navazující magisterský učitelství a též doktorský program). Témata bakalářských, magisterských a jedné doktorské práce, která habilitantka vede a v minulosti vedla, se týkají jejího odborného zaměření (literatury 19. století v komparativní perspektivě, včetně germanobohemistické profílace). V rámci vybraných specializačních a projektových seminářů usiluje o propojení odbornosti a popularizace výzkumu směrem k budoucí praxi absolventů brněnské bohemistiky tím, že do výuky zve přednášející z praxe (z brněnských nakladatelství, z vydavatelství časopisů, z paměťových a výzkumných institucí) a podává celou řadu interních projektů na podporu vzdělávání (projekty FR MU, projekty na podporu e-learningu, studentské a akademické projekty specifického výzkumu za ÚČL). Ve spolupráci s brněnskou pobočkou Ústavu pro českou literaturu AV ČR a Pedagogickou fakultou MU organizovala uchazečka několik ročníků Studentské literárněvědné konference v Brně (2015, 2016, 2017, 2018, 2019) a pomáhala s ostatními kolegy vytvářet zázemí pro rozvoj odborných literárněvědných kompetencí studentů magisterského a doktorského programu. Je v soustavném odborném spojení s brněnskou Katedrou germanistiky FF, v jejichž kurzech přednášela o interkulturních vztazích v německojazyčné a české literatuře 19. století z perspektivy dobového vícejazyčného literárního provozu a knižního trhu. Díky kontaktům habilitantky a brněnských germanistů na vídeňskou Österreichische Gesellschaft für Literatur vznikly na Ústavu české literatury FF MU hodnotné kvalifikační práce Mgr. Anny Kovařikové (magisterská práce, obhájená 2018) a Mgr. Dagmar Vobecké, Ph.D. (doktorská, obhájená 2022), které zpracovávaly část českojazyčného a německojazyčného archivního fondu a mapovaly situaci české literatury za tzv. železnou oponou v 60. letech 20. století.

Hranice regionu i republiky překračuje přednáškovou činností na tuzemských a zahraničních univerzitách. Krátkodobě působila jako externistka na Katedře bohemistiky UP v Olomouci (2017, 2018) a kromě účasti na zahraničních konferencích, k níž je díky germanistickému vzdělání velmi dobře disponována, přednášela v rámci mezinárodních výměnných programů na univerzitách ve Vídni, Salcburku, Řezně a Greifswaldu. Internacionalizační aktivity rozvíjí prostřednictvím individuální (např. stipendium AKTION) a též meziuniverzitní kooperace ve vzdělávání, např. v projektu Blended Intensive Programes (BIP), o nějž v únoru 2023 zažádala se sítí partnerských univerzit z Vídně, Lublaně a Vratislavi.

**Závěr:** Pedagogická způsobilost uchazeče **odpovídá** požadavkům standardně kladeným na uchazeče v rámci habilitačních řízení v oboru Česká literatura.

#### **Hodnocení habilitační práce uchazeče**

Komise se seznámila s prací a se všemi třemi posudky a zodpovědně vzala v potaz všechny okolnosti tohoto habilitačního řízení. Práce prošla třemi oponenturami, z toho jednu vedl renomovaný zahraniční odborník na česko-německé literární vztahy, prof. Peter Deutschmann z univerzity v Salcburku, další prof. Ingeborg Fürst-Fialová z UP v Olomouci, jež se jako germanistka soustavně během své odborné profesní dráhy zabývala německojazyčnou literaturou na území Moravy a Čech a platí za mezinárodní autoritu v oboru; třetím oponentem byl doc. Jiří Koten z PF Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem, jenž je předním tuzemským odborníkem na výzkum naratologie v komparativní perspektivě – v jeho objevených odborných knižních monografiích z posledních let převažuje soustředěný zájem o starší literaturu a českou literaturu 19. století.

V posudcích panuje plná shoda v těchto pozitivně hodnocených bodech: habilitace zpracovává vysoce aktuální téma z oblasti česko-německých kulturních vztahů a nazírá na ně z velmi potřebné a dosud nedostatečně zpracované perspektivy literárního provozu v česko-německém nakladatelském podniku Ignáce Leopolda Kobera; do popředí zájmu se dostává konvenční německojazyčná, překladová a též česká literární produkce 40. až 60. let 19. století, jež byla v předrevolučních literárněhistorických kompendiích z estetických a národnostních příčin marginalizována či zcela přehlížena, byť byla soudobými čtenáři běžně recipována, ba preferována. Práce vyrůstá z dobře vymezeného interdisciplinárního přístupu, jehož metodologické kontury jsou dány podněty německé receptivní estetiky kostnické školy a synopticko-pulsačním přístupem k literatuře a kultuře 19. století v podobě, jak jej v posledních deseti letech rozpracovali Peter Zajac a Dalibor Tureček v sérii knižních monografií věnovaných klasicismu, romantismu, realismu a parnasismu a jak je dále prověřován v odborných pracích jejich spolupracovníků a žáků.

Všechny posudky se shodují na tom, že práci lze jednoznačně považovat za velmi fundovaný příspěvek k tématu zpracovaný v obdivuhodné šíři a komplexitě poznatků.

**Závěr:** Úroveň habilitační práce uchazeče **odpovídá** požadavkům standardně kladeným na habilitační práce v oboru Česká literatura.

### Výsledek tajného hlasování komise

Hlasování se uskutečnilo: elektronicky

Počet členů komise		5
Počet odevzdaných hlasů		5
z toho	kladných	5
	záporných	0

### Návrh komise

Na základě výsledku tajného hlasování následujícího po zhodnocení vědecké / umělecké kvalifikace, pedagogické způsobilosti a úrovně habilitační práce uchazeče předkládá komise Vědecké radě Filozofické fakulty Masarykovy univerzity návrh **jmenovat uchazeče docentem** v oboru Česká literatura.

V Brně dne 11.04.2023

prof. PhDr. Michaela Soleiman pour Hashemi, CSc. ....